

Република
Србија

Република Србија
Министарство
заштите животне средине

ЕУ за Зелену агенду у Србији

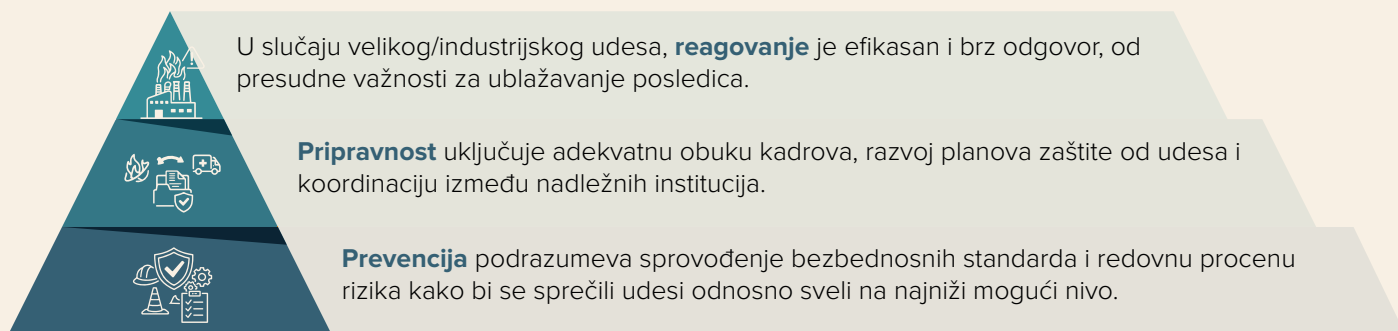

Пројекат финансира
Европска унија

Индустријска безбедност

Индустријска безбедност је multidisciplinarni приступ управљању ризикима који су присутни приликом коришћења, складиштења или производње опасних супстанци у индустријским процесима. Њен основни циљ је спречавање великих удеса – пожара, експлозија или изливања хемикалија, као и ублажавање последица по људе, животну средину и имовину ukoliko до удеса дође. Систем индустријске безбедности почива на техничким мерима, организационим процедурама, обуčenosti operatera и снажном законodavnom оквиру. Sveobuhvatan приступ укључује **превенцију, приправност и одговор на удесе**, са циљем минимизирања последица удеса у индустријским постројенима, укључујући и прекограничне ефекте.

Principi индустријске безбедности заснивају се на хијерархијском приступу који обухвата превенцију као основни ниво, приправност за ванредне ситуације и реаговање у случају удеса. Najveći deo ризика се елиминише у фази превенције, док приправност и реакција служе за минимизацију последица у случају нежељеног догађаја.

Европско законodavство чини Seveso III – Директива 2012/18/EU, која успоставља сет правила - идентификацију Seveso комплекса, обавезе operatera, обавезе надлежних органа и информисање јавности. Надлежни органи који су укључени у ове процесе баве се превенцијом великих индустријских удеса, ванредним ситуацијама, планирањем коришћења земљишта и инспекцијима. Seveso III Директива се применjuje у око 12.000 индустријских постројенија у Европској унији, пре свега у сектору за хемимију, петрохемију, складиштење горива и прераду метала. Велики индустријски удеси могу довести до страдања и повређивања људи, загађења ваздуха, контаминирања речних токова или земљишта и имати утицај на суседне државе. Због тога међународне обавезе, пре свега **UNECE Конвенција о прекограничним ефектима индустријских удеса**, захтевају да се државе узajамно обавесте, координишу планове и пруже помоћ када постоји могућност међународног утицаја.

Законodavни оквир у Србији у области индустријске безбедности заснива се управо на Seveso III Директиви ЕУ. Основу система чини **Закон о контроли опасности од великих удеса који укључују опасне супstance**, који дефинише критеријуме за одређивање Seveso комплекса, обавезе operatera, поступке надзора и обавезу планирања простора у складу са ризикима у близини Seveso комплекса. Овај закон и подзаконски акти повезују различите области – заштиту животне средине, ванредне ситуације, хемикалије, заштиту од пожара, грађевинарство и урбанизам, чиме индустријска безбедност постаје део ширег система безбедности и управљања ризикима. Србија је **ратификовала UNECE Конвенцију о прекограничним ефектима индустријских удеса**, уз друге сродне конвенције, којима се предвиђа билатерална прекогранична сарадња и комуникација са суседним земљама.

Република
Србија

Република Србија
Министарство
заштите животне средине

ЕУ за Зелену агенду у Србији

Пројекат финансира
Европска унија

Usklađivanje sa evropskim pravilima omogućava da standardi bezbednosti u Srbiji budu na nivou koji obezbeđuje zaštitu ljudi i životne sredine, ali i povećava konkurentnost industrije. U praksi to znači: brzo i transparentno prijavljivanje udesa, razmena informacija o mogućim posledicama i koordinisano planiranje mera zaštite i spašavanja.

Institucionalni okvir predstavljaju republički, pokrajinski i organi jedinica lokalne samouprave koji su nadležni za industrijsku bezbednost, koja obuhvata zaštitu životne sredine, planiranje korišćenja zemljišta i izgradnju, smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama i odgovorom na njih, upravljanje hemikalijama i vodama, rudarstvo i energetiku, javno zdravlje, kao i bezbednost i zdravlje na radu. Neke od nadležnih institucija su Ministarstvo zaštite životne sredine, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Ministarstvo zdravlja, Ministarstva rudarstva i energetike i druge.

Seveso kompleks je celokupna lokacija pod kontrolom operatera, na kojoj su opasne supstance prisutne u jednom ili više postrojenja, uključujući zajedničku ili sa njima povezanu infrastrukturu ili aktivnosti. **Kompleksi mogu biti kompleksi nižeg reda ili kompleksi višeg reda.** **Operateri Seveso kompleksa** višeg i nižeg reda dužni su da izrade *Obaveštenje* za svaki kompleks, kao i dokument *Politike prevencije velikog udesa* i *Sistem upravljanja bezbednošću*, dok su operateri Seveso kompleksa višeg reda dužni da izrade još i *Izveštaj o bezbednosti*, kao i interni *Plan zaštite od velikog udesa*, na osnovu identifikacije i procene potencijalnih rizika i razrade mogućih scenarija udesa.

Seveso postrojenje, odnosno postrojenje, jeste tehnička jedinica unutar kompleksa, bilo na nivou ili ispod nivoa zemlje, u kojoj se opasne supstance proizvode, koriste, skladište ili se njima rukuje. Prema granama industrije i delatnostima, u Republici Srbiji najzastupljeniji su kompleksi koji se bave proizvodnjom i skladištenjem nafte i derivata nafte i tečnog naftnog gasa. Od ostalih grana industrije, zastupljena je proizvodnja petrohemijskih proizvoda, proizvodnja i skladištenje veštačkih đubriva, proizvodnja metanola i sirćetne kiseline, proizvodnja neorganskih hemikalija, proizvodnja i skladištenje eksploziva, proizvodnja i prerada metala, proizvodnja toplotne i električne energije itd.

Registar kompleksa u Republici Srbiji je zvanična baza podataka u kojoj se evidentiraju Seveso kompleksi. Ministarstvo zaštite životne sredine vodi Registar kompleksa, na osnovu dokumenata na osnovu kojih su operateri dobili rešenje o saglasnosti ili rešenje o izmeni saglasnosti i taj registar se redovno ažurira. Trenutno, u Republici Srbiji ukupno je identifikovano 116 Seveso kompleksa, od čega je 48 kompleksa višeg reda, a 68 kompleksa nižeg reda.